

**OBRAZLOŽENJE FINANCIJSKOG PLANA
HRVATSKIH AUTOCESTA ZA 2020. GODINU I PROJEKCIJA PLANA
ZA 2021. I 2022. GODINU**

UVOD

Trgovačko društvo Hrvatske autoceste d.o.o. osnovano je temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama, (NN br. 27/01.), Odlukom Vlade Republike Hrvatske o podjeli i preoblikovanju Hrvatske uprave za ceste (HUC) u društva Hrvatske autoceste d.o.o. (HAC) i Hrvatske ceste d.o.o. (HC).

Društvo je osnovano s ciljem upravljanja, građenja i održavanja autocesta u Hrvatskoj, a započelo je s obavljanjem djelatnosti 11. travnja 2001. godine.

Hrvatske autoceste d.o.o. su u 100%-tnom vlasništvu Republike Hrvatske koja svoja prava u Skupštini Društva ostvaruje putem Vlade Republike Hrvatske.

Hrvatske autoceste d.o.o. upravljaju autocestama, grade ih, rekonstruiraju i održavaju, osim onih autocesta kojima upravlja koncesionar prema odredbama Zakona o cestama.

Predmet poslovanja – djelatnost Društva:

- projektiranje te ishođenje lokacijske, građevinske i uporabne dozvole za autoceste
- otkup zemljišta i objekata, ustupanje radova građenja autocesta i cestovnih objekata s naplatom cestarine
- organizacija stručnog nadzora i kontrole građenja
- redovno i izvanredno održavanje autocesta i cestovnih objekata, zaštita autocesta
- osiguranje uklanjanja oštećenih i napuštenih vozila, ophodnja
- priprema za dodjelu koncesije
- odlučivanje o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti
- organizacija sustava naplate cestarine
- organiziranje financiranja građenja i održavanja autocesta
- obavješćivanje javnosti o stanju prohodnosti autocesta
- vođenje podataka o autocestama
- ostale djelatnosti u vezi s gospodarenjem i upravljanjem autocestama

Planiranje izgradnje i održavanja autocesta, prema Zakonu o cestama, provodi se kroz sljedeće programsko planske dokumente:

- dugoročno, kroz Strategiju razvitka javnih cesta koju donosi Hrvatski sabor,
- srednjoročno, kroz četverogodišnje programe građenja i održavanja javnih cesta koje donosi Vlada Republike Hrvatske,
- godišnje, kroz planove građenja i održavanja autocesta koje donose Hrvatske autoceste d.o.o. uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Polazne osnove za izradu Plana poslovanja Hrvatskih autocesta d.o.o. za 2020. godinu:

- Poslovno i financijsko restrukturiranje HAC-a kao dio projekta "Modernizacija i restrukturiranje sektora cestovne infrastrukture" koji je pokrenula Vlada Republike Hrvatske u suradnji sa Svjetskom bankom, a provedba je u nadležnosti HAC-a i drugih društava u cestarskom sektoru
- Nastavak investicijskog ciklusa započetog ranijih godina i nova investicijska ulaganja u autoceste sukladno programsko planskim dokumentima Vlade Republike Hrvatske, i to:
 - Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2017. do 2020. godine koji je donijela Vlada RH na prijedlog Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i

smjernica koje će se implementirati u Izmjenama i dopunama Programa građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2017. do 2020. godine

- Plan građenja i održavanja autocesta za 2020. godinu koji donosi HAC uz suglasnost Vlade RH radi provedbe Programa.

Za 2020. godinu planirano je ukupno 603.783.000 kuna investicijskih ulaganja u autoceste. Projekcijom za 2021. predviđena su investicijska ulaganja u autoceste u vrijednosti od 507.166.000 kuna, a za 2022. godinu 596.465.000 kuna.

Od ukupnog iznosa investicija u 2020. godini na izgradnju se odnosi 292.937.000 kuna, a 310.846.000 kuna je ulaganje u izvanredno održavanje autocesta.

- Redovno održavanje i naplata cestarine na autocestama kojima upravljaju Hrvatske autoceste d.o.o. (HAC) i Autocesta Rijeka - Zagreb d.d. (ARZ):

Ove poslove za HAC, od travnja 2013. godine do prosinca 2017. godine obavljala je tvrtka kćer Hrvatske autoceste održavanje i naplata cestarine d.o.o. (HAC ONC). U prosincu 2017. godine u sklopu poslovnog restrukturiranja HAC-u je pripojeno društvo HAC ONC u okviru čega je i prijenos operativnih poslova ARZ-a te prijenos ARZ-ovog poslovnog udjela u HAC ONC-u na društvo HAC uz naknadu.

Za materijalne troškove i usluge redovnog održavanja planira se do kraja 2020. godine utrošiti ukupno 129.400.000 kuna, a projekcijom za 2021. i 2022. godinu predviđeni su troškovi održavanja u visini od 129.500.000 kuna.

- Osiguravanje likvidnosti - iz vlastitih prihoda Društva od korištenja i gospodarenja autocestama te osiguranjem kreditnih izvora za nastavak izgradnje započetih projekata:

HAC iz vlastitih prihoda Društva (cestarina, gospodarenje cestovnim zemljištem, naknada od ARZ-a za usluge redovnog održavanja i naplate cestarine i ostali vlastiti prihodi) u cijelosti financira troškove poslovanja Društva (upravljanje i redovno održavanje) te kamate po kreditima za Javno dobro i otplate glavnica kredita.

Investicije se planiraju financirati iz naknade iz trošarine na energente, bespovratnih sredstava EU fondova i kredita razvojnih banaka.

Poslovanje društva Hrvatske autoceste d.o.o. određeno je Zakonom o cestama, Zakonom o trgovačkim društvima, Zakonom o proračunu, odlukama Vlade Republike Hrvatske te drugim zakonima i pravilnicima vezanima uz djelatnost Društva.

PRIHODI

Struktura planiranih prihoda Hrvatskih autocesta d.o.o.

Plan prihoda	2020.	2021.	2022.
<u>Pomoći iz inozemstva i unutar proračuna</u>	<u>544.516.738</u>	<u>488.000.000</u>	<u>488.000.000</u>
- naknada od trošarina na energente	474.500.000	488.000.000	488.000.000
- bespovratna sredstva iz EU fondova	70.016.738	0	0
<u>Prihodi od imovine</u>	<u>71.516.823</u>	<u>70.695.240</u>	<u>70.305.240</u>
- prihodi od financijske imovine	4.771.300	5.016.000	5.016.000
- prihodi od nefinancijske imovine	66.745.523	65.679.240	65.289.240
<i>prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine</i>	<i>3.491.765</i>	<i>3.514.990</i>	<i>3.514.990</i>
<i>naknada za korištenje nef. imovine (PUO)</i>	<i>45.369.278</i>	<i>45.705.000</i>	<i>46.115.000</i>
<i>prihodi od prodaje kratkotrajne nef. imov.</i>	<i>5.279.143</i>	<i>4.613.800</i>	<i>3.813.800</i>
<i>ostali prihodi od nef. imovine</i>	<i>12.605.337</i>	<i>11.845.450</i>	<i>11.845.450</i>
<u>Prihod od upravnih pristojbi</u>	<u>505.000</u>	<u>500.000</u>	<u>500.000</u>
<u>Prihodi od prodaje proizvoda i robe</u>	<u>2.162.549.304</u>	<u>2.221.385.300</u>	<u>2.257.780.190</u>
- naplata cestarine	1.998.855.492	2.055.825.835	2.091.680.125
- naknada od ARZ-a za usl. redovnog održ.	156.038.865	156.579.465	157.120.065
- ostali prihodi	7.654.947	8.980.000	8.980.000
Ukupno:	2.779.087.865	2.780.580.540	2.816.585.430

Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna odnose se na kapitalne pomoći iz proračuna i pomoći od međunarodnih organizacija i tijela Europske unije. Kapitalne pomoći iz proračuna – naknada od trošarina na energente uplaćuje se iz državnog proračuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o. i predstavlja sredstva kojima Republika Hrvatska financira izvlaštenje nekretnina, građenje i održavanje javnih cesta, povrat kredita kojima se financira građenje autocesta te dokapitalizaciju Hrvatskih autocesta d.o.o. sukladno čl. 94. Zakona o cestama.

Prihod od bespovratnih sredstva iz EU fondova planiran je u 2020. godini u iznosu od 70.016.738 kuna, a odnosi se na povlačenje sredstava za završetak započetih projekata: izgradnja Mosta Svilaj preko rijeke Save te Crocodile 2 Croatia i Crocodile 3 Croatia u koji su uključeni svi upravitelji cesta u Republici Hrvatskoj, a u svrhu osiguranja koordiniranog upravljanja i kontrole prometa što će rezultirati visokom kvalitetom usluga informiranja putnika na jednom od najvažnijih cestovnih koridora u Europi.

Prihodi od imovine uključuju financijske prihode od kamata na novčane depozite i naplate zateznih kamata od kupaca te prihode od nefinancijske imovine kao što su prihodi od zakupnina odnosno najamnina od poslovno parkirnog prostora i optičke infrastrukture, prihode od prodaje otpadnog materijala, prihode od provizije – prodaja robe u komisiji, od naplaćenih penala, od korištenja javnih površina za promociju, od ustupljene djelatnosti, od privremene regulacije prometa, naplate šteta od osiguravajućih društava i drugo.

Najznačajnija stavka prihoda od nefinancijske imovine odnosi se na prihod od gospodarenja cestovnim zemljištem i obuhvaća planiranu naknadu za korištenje cestovnog zemljišta, za obavljanje pratećih uslužnih djelatnosti te za osnivanje prava služnosti, a planirano povećanje prihoda vezano je uz ugovornu obvezu usklađenja naknade s godišnjim indeksom rasta cijena na malo (indeks potrošačkih cijena) koji objavljuje Državni zavod za statistiku te s rastom prosječnog godišnjeg dnevnog prometa (PGDP) na pojedinim dionicama autocesta te uz sklapanje dodataka ugovorima za korištenje cestovnog zemljišta.

Prihod od upravnih pristojbi i pristojbi po posebnim propisima odnosi se na prihod od izdanih potvrda i suglasnosti za prolaska autocestom (obavljanje izvanrednog prijevoza). Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija sastoje se od prihoda od naplate cestarine, od naknade za pružene usluge održavanja i naplate cestarine od društva Autocesta Rijeka – Zagreb d.d., od prihoda za održavanje tunela Sv. Ilija, od prodaje sredstava pretplate za ENC (elektronička naplata cestarine) i drugo.

U ukupnim prihodima poslovanja Hrvatskih autocesta d.o.o. prema prijedlogu Financijskog plana najveći dio odnosi se na prihod od naplate cestarine koji u 2020. godini iznosi 1.998.855.492 kune, u 2021. godini 2.055.825.835 kuna te 2.091.680.125 kuna u 2022. godini. U narednim godinama očekuje se nastavak trenda povećanja broja vozila, a time i rast prihoda ostvarenog u prethodnoj godini, a u razdoblju od 15. lipnja do 15. rujna primjenjivat će se sezonske cijene cestarine.

Prihod od naknade od društva Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. (ARZ) planiran je prema Ugovoru o pružanju usluga redovnog održavanja autoceste, naplate cestarine i nadzora i vođenja prometa zaključenom između društava ARZ-a i HAC-a i predstavlja prihod Hrvatskih autocesta d.o.o. za pruženu uslugu redovnog održavanja i naplate cestarine na koncesijskom području društva Autocesta Rijeka – Zagreb d.d.

RASHODI

Hrvatske autoceste d.o.o. započele su u 2017. godini poslovno i financijsko restrukturiranje kao dio projekta "Modernizacija i restrukturiranje sektora cestovne infrastrukture" koji je pokrenula Vlada Republike Hrvatske, a provedba je u nadležnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Hrvatskih autocesta d.o.o. u suradnji sa Svjetskom bankom. U cilju provedbe ovog Projekta Vlada Republike Hrvatske donijela je 16. ožujka 2017. godine, na prijedlog Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Odluku o prihvaćanju Poslovnog i financijskog restrukturiranja cestovnog sektora temeljem kojeg je pokrenut postupak reorganizacije društava u sektoru autocesta.

Pored financijske održivosti samog sektora potrebno je postići operativna poboljšanja u sljedećim ključnim područjima:

- a) upravljanju sektorom cestovne infrastrukture
- b) planiranju, financiranju i provedbi investicija u cestovnom sektoru
- c) upravljanju trgovačkim društvima i njihovom poslovanju.

Poslovne reforme i operativne mjere uključuju:

- racionalizaciju osnovnih poslovnih funkcija uz postupno smanjenje broja zaposlenih
- smanjenje troškova održavanja i upravljanja kroz definiranje novog standarda održavanja u skladu s praksom Europske unije

- definiranje novog sustava naplate cestarine tijekom 2019. godine uz punu implementaciju 2023. godine
- uvođenje sustava upravljanja cestovnom imovinom.

Prijedlog Financijskog plana Hrvatskih autocesta d.o.o. slijedi smjernice utvrđene Projektom pa se planirani iznos rashoda poslovanja u narednim godinama smanjuje, i za 2020. godinu iznosi 1.274.625.675 kuna, 1.214.129.070 kuna za 2021. i 1.142.663.200 kuna za 2022. godinu.

Rashodi poslovanja sastoje se od troškova za zaposlene i troškova za materijale, energiju i usluge, a smanjuju se prvenstveno radi optimizacija broja izvršitelja što znači usklađivanje broja izvršitelja s opsegom i zahtjevima poslovnih aktivnosti koje se obavljaju u pojedinoj ustrojstvenoj jedinici Društva. Program zbrinjavanja viška radnika provodi se uz primjenu utvrđenih oblika poticajnih mjera za smanjenje broja radnika i uključuje isplatu poticajnih otpremnina.

Rashodovna stavka Financijski rashodi odnosi se na rashode za kamate i naknade po kreditima za Javno dobro (autocesta).

Ukupni planirani rashodi za materijale i usluge za redovno održavanje autoceste ujednačeni su tijekom godina i u 2020. godini iznose 129.400.000, a u 2021. i 2022. godini 129.500.000 kuna. Radovi redovnog održavanja uključuju:

- nadziranje i pregled autoceste (ophodnja)
- zimsko održavanje autoceste
- održavanje kolnika (popravak udarnih jama i manjih oštećenja kolnika), objekata, sustava odvodnje, zemljanih dijelova autoceste (košnja trave)
- održavanje prometnih znakova, signalizacije i opreme te sustava za nadzor i upravljanje prometom (videonadzor)
- održavanje elektroenergetskih objekata i postrojenja, specijalističkih elektrosustava, električnih i strojarskih uređaja i instalacija (sustav vatrodojave, ventilacije u tunelima, vodoopskrbni sustavi)
- održavanje transportnih sredstava i višenamjenskih vozila
- održavanje horizontalne i vertikalne signalizacije

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine sastoje se od rashoda za građenje autocesta i rashoda za izvanredno održavanje autocesta te rashoda za nabave nematerijalne i materijalne imovine društva, a u 2020. godini iznose 648.671.350 kuna, u 2021. 533.450.000 kuna te u 2022. godini 610.921.000 kuna.

Glavnina rashoda za građenje autocesta u 2020. godini vezana je za nastavak izgradnje koridora Vc Granica Republike Mađarske – Beli Manastir – Osijek – Svilaj, dionica Beli Manastir – Halasica, izgradnju zidova za zaštitu od buke i revitalizaciju odmorišta na autocestama, početak pripremnih radova na izgradnji nadvožnjaka preko Ranžirnog kolodvora (Autocesta A11 Zagreb – Sisak) te pripreme radove na projektu racionalizacije rasvjete i povećanju energetske učinkovitosti uvođenjem LED rasvjete. Planirani rashodi za građenje u 2020. godini iznose 292.937.000 kuna, u 2021. godini 419.703.000 kuna i 452.065.000 kuna u 2022. godini. Izdaci za izgradnju u 2021. i 2022. godini u odnosu na 2020. godinu rastu radi početka radova na modernizaciji, odnosno uvođenju novog sustava za naplatu cestarine.

U dijelu rashoda za izvanredno održavanje u kontinuitetu, u većem ili manjem opsegu, provoditi će se radovi sanacije asfaltnog zastora i sanacije objekata (vijadukti, mostovi,

nadvožnjaci, mostovi) i zamjene zaštitne odbojne ograde, a nastaviti će se, odnosno započet će radovi na uvođenju sustava videonadzora i videodetekcije, sustava za nadzor brzine na autocestama i drugog. U 2020. godini završit će radovi na projektu Crocodile 2 i Crocodile 3 pokrenutih na europskoj razini s ciljem postizanja usklađenosti inteligentnih transportnih sustava (ITS).

Rashodi za nabavu nefinancijske imovinu Društva su:

- izdaci za postrojenja i opremu potrebnu za redovno održavanje autoceste (kosilice, visokotlačni perači, silosni posipači, radionička oprema i dr.) i izdaci za informatičku opremu
- izdaci za licence za računalne programe
- izdaci za računalne programe i aplikacije kao što je sustav za upravljanje dokumentima i uspostava programskog rješenja za digitalizaciju arhive, sustav informacijske sigurnosti, poslovno rješenje za upravljanje ljudskim potencijalima, aplikacija za obavješćivanje o stanju u prometu, aplikativni sustav za praćenje i upravljanje tehničkim sredstvima i drugo
- izdaci za prijevozna sredstva potrebna za održavanje autoceste

RAČUN FINANCIRANJA

Prijedlogom Financijskog plana Hrvatskih autocesta d.o.o. za 2020. godinu i projekcijama za 2021. i 2022. godinu planirani prihodi i rashodi poslovanja u promatranim godinama rezultiraju suficitom, a sukladno Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2020. - 2022. utvrđenima od strane Ministarstva financija Republike Hrvatske. Tako je Financijskim planom za 2020. godinu predviđen suficit u iznosu od 855.790.840 kuna, u 2021. godini projicirani suficit iznosi 1.033.001.470, a u 2022. godini 1.063.001.230 kuna. Tijekom proteklih godina zbog značajnih investicija u izgradnju autocesta nužno je bilo kontinuirano angažiranje kreditnih sredstava. Kontinuirano kreditno zaduživanje rezultiralo je sve većim udjelom otplate glavnica u ukupnim zaduženjima Društva.

U sklopu projekta "Modernizacija i restrukturiranje sektora cestovne infrastrukture" odvija se financijsko restrukturiranje koje obuhvaća optimizaciju dugova Hrvatskih autocesta d.o.o., a provodi se temeljem strategije donesene na državnoj razini koja je usuglašena s predstavnicima međunarodnih financijskih institucija.

Prva faza financijskog restrukturiranja zaključena je u prosincu 2017. godine kada su Republika Hrvatska i Hrvatske autoceste d.o.o. sklopile Ugovor o prijenosu sredstava; Republika Hrvatska zadužila se izdavanjem euroobveznica u iznosu od 1.275.000.000 eura, a HAC-u je doznačeno 672.690.950 eura. Neto iznos primljenih sredstava iskorišten je za izmirenje kreditnih obaveza prema Republici Hrvatskoj te prijevremenu otplatu ranije ugovorenih dugoročnih kredita.

Druga faza financijskog restrukturiranja okončana je u travnju 2018. godine kada je dobivena Odluka Vlade Republike Hrvatske o davanju suglasnosti za novo zaduženje kod grupe domaćih banaka i Odluka o davanju državnog jamstva u iznosu od 1.141.000.000 eura. Sedamnaest postojećih kredita prijevremeno je otplaćeno putem novog kredita kako bi se postigli maksimalni financijski učinci restrukturiranja dijela duga Društva - niže kamatne stope i duži rokovi otplate. Nadalje, tijekom 2019. godine ugovoren je kredit s grupom domaćih banaka (treća faza financijskog restrukturiranja) kojim je otplaćen, odnosno

refinanciran Ugovor o dugoročnom kreditu sklopljen između Hrvatskih autocesta d.o.o. i Deutsche Bank u iznosu od 400.000.000 eura koji je u cijelosti dospijevao na naplatu dana 18. rujna 2019. godine.

Proveden projekt financijskog restrukturiranja umanjio je nemogućnost Društva da iz primitaka redovnog poslovanja financira otplate kredita, a time i izloženost riziku likvidnosti u kojoj situaciji je potrebno novo zaduživanje, odnosno refinanciranje postojećih kredita. Iz tog razloga planirano novo zaduženje odnosi se samo na financiranje projekata izgradnje koji su predviđeni projektom "Modernizacija i restrukturiranje sektora cestovne infrastrukture".

Slijedom navedenog, planirano je kreditno zaduženje po godinama:

- tijekom 2020. godine planirani su primici od kreditnih institucija za kredite koji su već ugovoreni i to u iznosu od 25.160.000 kuna za dovršetak izgradnje mosta preko rijeke Save kod Svilaja te primici od novog kreditnog zaduženja u iznosu od 56.000.000 kuna za izgradnju koridora Vc Beli Manastir – Osijek – Svilaj (kreditno zaduženje za početak izgradnje planira se ugovoriti sa stranim i domaćim razvojnim bankama)
- tijekom 2021. i 2022. godine planirani su primici od kreditnog zaduženja u ukupnom iznosu od 830.000.000 kuna i to u 2021. godini za financiranje nastavka izgradnje koridora Vc 150.000.000 kuna i 250.000.000 kuna za uvođenje novog sustava naplate cestarine te u 2022. godini 180.000.000 kuna za koridor Vc i 250.000.000 kuna za novi sustav naplate.

POSEBNI DIO

PROGRAM GRAĐENJA I IZVANREDNOG ODRŽAVANJA

Građenje autocesta

Planom građenja autocesta za 2020. godinu i projekcijama za 2021. i 2022. godinu predviđa se izgradnja autocesta i rekonstrukcije na postojećoj mreži kojima su obuhvaćene sve aktivnosti na izgradnji koje čine: izvlaštenje zemljišta, izmještanje instalacija, projektiranje, građenje te nadzor. U 2020. godini planirana ulaganja iznose 292.937.000 kuna. Projekcija za 2021. godinu iznosi 419.703.000 kune i za 2022. godinu 452.065.000 kuna.

Radovi će se odvijati na sljedećim autocestovnim pravcima:

- Autocesta A1 Bosiljevo – Split – Dubrovnik, dio Bosiljevo – Sv. Rok – Split

Glavnina ulaganja na ovom pravcu odnosi se na sljedeće projekte:

- rekonstrukciju i dogradnju unutarnje i vanjske odvodnje na dionici Maslenica – Zadar 1
 - početak radova na dogradnji čvora Dugopolje, 2. i 3. faza
 - aktivnosti vezane za projekt izgradnje novog čvora Šibenik – Podi
 - izgradnja novog izlaza za slučaj nužde u tunelu Konjsko
- Autocesta A1 Bosiljevo – Split – Dubrovnik, dio Split – Ploče – Dubrovnik

Ulaganja na ovom pravcu obuhvaćaju aktivnosti izvlaštenja i projektiranja, a većina se odnosi na izgradnju pristupnih i poljskih putova čija je potreba uzrokovana izgradnjom autoceste. Pored sredstava predviđenih za investicije, Hrvatske autoceste d.o.o. su kroz

troškove poslovanja predvidjele izradu studijske dokumentacije za autocestu Ploče – Dubrovnik.

- Autocesta A2 Autocesta Zagreb – Macelj

Za izgradnju i upravljanje autocestom Zagreb – Macelj 2004. godine dana je koncesija trgovačkom društvu Autocesta Zagreb – Macelj d.o.o.

U 2020. godini planirana ulaganja odnose se na aktivnosti izvlaštenja i uklanjanja objekata u smislu rješavanja imovinsko pravnih odnosa u ranije započetim postupcima izvlaštenja.

- Autocesta A3 Bregana – Zagreb – Lipovac

Glavnina ulaganja na ovom pravcu odnosi se na:

- izgradnju zidova za zaštitu od buke, sukladno akcijskom planu
- aktivnost projektiranja kao preduvjet za revitalizaciju mreže odmorišta i pratećih uslužnih objekata na autocesti A3
- radove na izgradnji novih i rekonstrukciji postojećih odmorišta u svrhu podizanja razine uslužnosti – poboljšanje kvalitete postojećih te uvođenje novih sadržaja i usluga (izgradnja odmorišta „Črnc“; rekonstrukcija odmorišta „Ježev jug“, odmorišta „Sredanci sjever“ i odmorišta „Nova Gradiška Dragalić sjever“)
- aktivnosti vezane za projekt rekonstrukcije Obilaznice grada Zagreba dogradnjom treće trake, gdje bi se u prvoj fazi vršila dogradnja na dijelu od Jankomira do Lučkog

- Autocesta A4 Zagreb – Goričan

Planirana ulaganja na ovom pravcu odnosi se na:

- građevinske radove i usluge stručnog nadzora nad istima na projektu rekonstrukcije spoja na graničnom prijelazu Goričan
- radove izgradnje hidrantske mreže, vodospreme i crpne stanice tunela Hrastovec i Vrtlinovec na dionici Novi Marof – Varaždin
- ulaganja na aktivnosti projektiranja i građenja vezano uz legalizaciju za promet otvorenih dionica

- Autocesta A5 Beli Manastir – Osijek – granica Bosne i Hercegovine

Pravac granica Republike Mađarske – Beli Manastir – Osijek – granica Bosne i Hercegovine dio je Vc koridora duljine 88,6 km i podijeljen je na pet dionica. Kako bi se omogućilo financiranje izgradnje, dionica od Belog Manastira do čvora Osijek podijeljena je u dvije poddionice (čvor Osijek – most Halasica i most Halasica – Beli Manastir).

Planirana ulaganja odnose se na:

- aktivnost projektiranja kao preduvjet za pripremu i početak građevinskih radova na dionici Granica Republike Mađarske – Beli Manastir duljine 5 km
- nastavak radova započetih u 2018. godini na izgradnji mosta Halasica, nadvožnjaka i putnih prijelaza na poddionici most Halasica – Beli Manastir
- početak radova na izgradnji trase autoceste od mosta Halasica do Belog Manastira duljine 17,5 km (izgrađeni dio poddionice čvor Osijek – most Halasica neće biti u prometu dok se ne završi izgradnja poddionice od mosta Halasica do Belog Manastira)

- završetak radova na izgradnji mosta preko rijeke Save kod Svilaja. Radovi na izgradnji mosta započeli su 2016. godine, a projekt je zajednička investicija Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, pri čemu svaka država financira 50% vrijednosti. Projekt je uspješno apliciran za bespovratna sredstva iz fondova Europske unije te su odobrena sredstva za sufinanciranje iz Connecting Europe Facility (CEF) programa u vrijednosti od 58% izvedenih radova. U prvom kvartalu 2020. godine planira se završetak svih radova i ovisno o stupnju gotovosti aktivnosti oko izgradnje graničnih prijelaza i autoceste sa strane Bosne i Hercegovine do kraja godine planira se puštanje u promet.

- Autocesta A7 Rupa – Rijeka – Žuta Lokva

U 2007. godini dio ovog pravca od Rupe do Križišća predan je u koncesiju društvu Autocesta Rijeka – Zagreb d.d.

Na pravcu od Križišća do Žute Lokve u 2020. godini većina planiranih radova odnosi se na izradu projektne dokumentacije i provedbu upravnog postupka za dionice Selce – Novi Vinodolski (I. faza obilaznica Novog Vinodolskog) i dionicu Križišće – Selce, a manji dio odnosi se na aktivnosti izvlaštenja u smislu rješavanja imovinsko pravnih odnosa na dionici Judrani – Permani. Nastavak investicijskih ulaganja vezan je za izgradnju I. faze dionice autoceste – obilaznicu Novog Vinodolskog.

- Autocesta A8 Istarski ipsilon

Koncesionar Bina – Istra d.d. prema koncesijskom ugovoru gradi puni profil Istarskog ipsilona. Na navedenom pravcu Hrvatske autoceste d.o.o., u skladu s obvezama po koncesijskom ugovoru, izvršavaju aktivnosti otkupa zemljišta, izmještanja i zaštite instalacija. Planirane aktivnosti u promatranom razdoblju odnose se na otkup zemljišta.

- Autocesta A11 Zagreb – Sisak

Zagreb – Sisak cestovni je pravac duljine 42 kilometra i podijeljen je na tri dionice: Jakuševac – Velika Gorica jug duljine 10 km, Velika Gorica – Lekenik duljine 20 km i Lekenik – Sisak duljine 12 km. Planirana ulaganja odnose se na:

- aktivnost otkupa zemljišta i radove izmještanja i zaštite postojećih instalacija na dijelu produžetka Ulice F. B. Kirinčića kao i za gradnju produžetka Ulice F. B. Kirinčića u Velikoj Gorici temeljem Sporazuma između Hrvatskih autocesta d.o.o., Grada Velika Gorica i VG Vodoopskrba d.o.o. na dionici Jakuševac – Velika Gorica
- aktivnosti projektiranja i provedbu upravnih postupaka za izgradnju nadvoznjaka Ranžirni kolodvor
- nastavak radova na izmještanju instalacija na dionici Lekenik – Sisak i otkup zemljišta

- Sustav naplate cestarine

U 2020. godini planirana su samo nužna ulaganja u postojeći sustav naplate cestarine, a tijekom 2021. godine započet će aktivnosti na uvođenju novog sustava naplate cestarine. Novi sustav elektroničke naplate cestarine u slobodnom toku temelji se na kombinaciji dviju suvremenih i provjerenih tehnologija koje se primjenjuju u Evropskoj uniji, a odnose se na naplatu putem unaprijedene verzije ENC uređaja ugrađenog u vozilo (DSRC) i automatskog

sustava očitavanja registarskih oznaka (ALPR). Sustav će istodobno biti interoperabilan s postojećim elektroničkim sustavima naplate u Evropskoj uniji, a nakon početne implementacije na dionicama HAC-a i ARZ-a očekuje se i uvođenje i na dionicama ostalih koncesionara u Republici Hrvatskoj. Novi sustav naplate cestarine treba biti implementiran 2022. godine, s time da se predviđa prijelazno razdoblje od godine dana tijekom kojeg će uz novi sustav naplate paralelno raditi i postojeći sustav. Krajem 2020. godine planira se okončanje postupka nabave, odabir izvođača i ugovaranje novog sustava naplate cestarine. Aktivnosti na implementaciji su predviđene tijekom 2021. godine (250.000.000 kuna) i tijekom 2022. godine (250.000.000 kuna), kada sustav treba biti završen, dok se u 2023. godini planira prijelazno razdoblje te po završetku paralelnog rada oba sustava naplate planiraju preostali radovi uklanjanja postojećeg sustava (procijenjeni iznos od 70.000.000 kuna).

Potrebno je istaknuti i da će se u 2020. godini započeti s aktivnostima na racionalizaciji rasvjete koja se nalazi na dionicama autocesta i u tunelima u smislu zamjene postojeće, sad već zastarjele tehnologije, novom LED tehnologijom kao i racionalizacijom rješenja.

Nadalje, jedna od važnijih planskih stavki u 2020. godini, ali i u narednim godina, svakako su i aktivnosti vezane za rekonstrukcije postojećih odmorišta na mreži autocesta kao i aktivnosti na razvoju i izgradnji novih u svrhu podizanja kvalitete i opsega usluga na odmorištima, a sve u skladu s Programom i planom razvoja uslužnih objekata u sklopu mreže autocesta u nadležnosti Hrvatskih autocesta d.o.o.

Izvanredno – investicijsko održavanje

Radovi izvanrednog održavanja planiraju se sukladno tehničko-tehnološkim, zakonskim i ekološkim zahtjevima te rješenjima inspekcije cestovnog prometa. Obuhvaćaju radove obnove kolničke konstrukcije i objekata, sustava odvodnje, elektro, strojarske te prometne opreme i signalizacije, radove na centrima za održavanje i kontrolu prometa, radove na odmorištima i objektima visokogradnje u sklopu odmorišta, radove na uvođenju inteligentnih transportnih sustava u centre za održavanje i kontrolu prometa, otklanjanje nesukladnosti tunela (direktiva 2004/54/EC) te usklađenje zaštitne ograde sa zahtjevima iz propisa. Također, predviđaju i sanacije opasnih mjesta na autocestama, sanacije zaštitne odbojne ograde te postavljanje prometne signalizacije u tunelima i postavu prometne signalizacije za vođenje prometa obilaznim pravicima, a sve u cilju produljenja vijeka trajanja imovine i poboljšanja kvalitete i sigurnosti cestovnog prometa.

Planom izvanrednog održavanja u 2020. godini planirani su radovi u ukupnom iznosu od 310.846.000 kuna, u 2021. u iznosu od 87.463.000 kuna, a u 2022. godini u iznosu od 144.400.000 kuna.

Planom za 2020. godinu predviđeni su radovi izvanrednog održavanja koji obuhvaćaju obnovu i rekonstrukciju kolničke konstrukcije, sanaciju mostova, nadvožnjaka, vijadukata, sanaciju usjeka i klizišta, sanaciju sustava cestovne odvodnje, zamjenu prometne opreme i signalizacije, radove na objektima visokogradnje, radove u centrima za održavanje i kontrolu prometa, radove na naplatnim postajama, aktivnosti na uvođenju inteligentnih transportnih sustava u centre za održavanje i kontrolu prometa te implementaciju projekta Crocodile 2 Croatia i Crocodile 3 Croatia. Za provedbu projekta uvođenja inteligentnih transportnih sustava u centre za održavanje i kontrolu prometa (Crocodile 2 Croatia i Crocodile 3 Croatia)

ugovorena su bespovratna sredstva fondova Europske unije iz Connecting Europe Facility (CEF) programa; 85% sredstava za aktivnosti izvođenja i opremanja je bespovratno.

Isto tako, kao jedna od važnijih aktivnosti u planu izvanrednog održavanja su svakako i sve aktivnosti koje će se provoditi vezano uz sigurnost prometa na cestama kroz više projekata (signalizacija za sprečavanje ulazaka vozila u suprotan smjer, sanacije potencijalno opasnih mjesta, zamjena promjenjive prometne signalizacije, aktivnosti vezene uz implementaciju sustava za nadzor brzine na autocestama, aktivnosti vezane za rekonstrukciju sustava video nadzora i video detekcije).

PROGRAM REDOVNOG ODRŽAVANJA

Redovno održavanje

Radovi redovnog održavanja autocesta predviđaju se u skladu s propisima i Standardom redovnog održavanja.

Redovno održavanje predviđa uobičajene aktivnosti zimskog održavanja autoceste, nadziranje i pregled autoceste (ophodnja), održavanje kolnika, objekata, sustava odvodnje, zemljanih dijelova autoceste (košnja trave), prometnih znakova, signalizacije i opreme te sustava za nadzor i upravljanje prometom, elektroenergetskih objekata i postrojenja, specijalističkih elektrosustava, električnih i strojarskih uređaja i instalacija i drugo.

Za materijalne troškove i usluge redovnog održavanja planira se do kraja 2020. godine utrošiti ukupno 129.400.000 kuna, a planirani troškovi redovnog održavanja u 2021. i 2022. godini iznose 129.500.000 kuna.

Od ukupnog planiranog iznosa od 129.400.000 kuna troškova za redovno održavanje 85.520.000 kuna odnosi se na materijalne troškove koje čine: električna energija, gorivo i mazivo, posipala, potrošni materijali za održavanje autocesta (boja i plastična masa za obnovu horizontalne prometne signalizacije, elektromaterijal, sredstva za čišćenje, oprema za izvođenje vatrogasnih intervencija), rezervni dijelovi za održavanje i popravke teretnih, radnih i ostalih strojeva, otpis inventara (ručni cestarski i vrtni alat, radna i zaštitna odjeća i obuća, prometni znakovi i oprema za privremenu regulaciju prometa, autogume za osobna i teretna vozila) te zaštitna žičana i elastična odbojna ograda.

Preostalih 43.880.000 kuna planira se utrošiti na usluge redovnog održavanja kolnika, objekata i opreme na autocestama, a čine ih: tekuće održavanje cesta, mostova i tunela, tekuće održavanje zgrada, održavanje zelenih površina, tekuće održavanje strojeva i vozila, najam vozila i strojeva, vertikalna i horizontalna signalizacija, usluge servisiranja i održavanja opreme za vatrodjavu, ventilaciju, videonadzor, radiostanice, prometnog i informacijskog sustava i drugo.

U navedene rashode redovnog održavanja autocesta nisu uključeni rashodi za zaposlene na održavanju kao ni izdaci za nabavu osnovnih sredstava i ostali rashodi poslovanja Sektora za održavanje, a koji su planirani u okviru rashoda za upravljanje.

Svi radovi redovnog održavanja obavljat će se s ciljem osiguranja sigurnog odvijanja prometa, očuvanja i poboljšanja tehničkih i sigurnosnih značajki cesta, zaštite okoline od štetnog utjecaja cestovnog prometa, očuvanja okoliša te postizanja visoke razine usluge korištenja autoceste.

Hrvatske autoceste d.o.o. trenutno održavaju mrežu od 918,5 kilometara izgrađenih dionica autoceste koje su u prometu i pod upravljanjem HAC-a, 187 kilometara dionica pod upravljanjem Autoceste Rijeka – Zagreb d.d. (ARZ) i 7,3 kilometra Spojne ceste D76 od čvora Zagvozd s tunelom Sveti Ilija koji je od 1. siječnja 2018. godine pod upravljanjem Hrvatskih cesta d.o.o., što ukupno čini mrežu od 1.112,8 kilometara.